

Vai mūsu bausl ba pareiza?

P iez mes par jauno b beles tulkojumu.

Tie trimdas latvieši, kas sevi var pieskaitīt visvec kajai paaudzei, ir dabiski ļoti iet skolā, kurš ticības mācība bija atvērtas daudzās nedēļas stundas. Reliģijas mācība viņiem dabiski pamatoti ir nepazīstama, kas notiek ļoti bieži - un katrā vecumā, tādēļ jaunajiem bērniem. Kristīgās ticības pamatmācība bija koncentrēta katehismā, ko tie laika skolnieki tad ar izmācījis pilnīgi nogalvas. Bauslības augsto un celmojumu apšaubīt nevar, ja ne prātīgi, un tas pats ir ar mūsu dienu, ja augsto vārta reliģioziskos tiskos principus.

Bet vai var tu notikt, ka svētību bauslības teksti būtu jāpārbauda? Šis jautājums radies mūsu dienās, pēc tam, kad Palestīnā uzietie vecās derības teksti kļuva agrāku laiku versijā. Katrā dažkārt periodiskā bijis jau lasāms, tos nejauci uzgājīs kāds arābu (vai beduņu) zinošs, ielaidīgs kāds, kas ir Navesjāras senkā, stāv krasta sienā. Prasīti tur uzietu vecu podu resp. krūvi, viņi šādu ieraudzījis kādas sloksnes. Dažus to gabalus viņi izmantojis, izgatavodams sev zandales, bet dažus citus parādījis kādiem vecākiem audmā. Kad atklājis, ka uzdas gabaliem ir senie ebrāju raksti, vecderības teksti, rakstīti vārta, sūkusi sist matiska minētā kraujas alupāšana. Iznācums uzietis liels daudzums podu ar tamlīdzīgiem tekstiem uzdas sloksnēm, un Izraēlas ebrāji centušies izvisus tos atpirkt. Maksājums, bijušās tik augstas, ka to apmēri joprojām netiek izpausti.

Šo svētību tekstu glabāšanai ebrāji Jeruzalēmā tagad uzcauļi veselu mācību, pie tam neparastā izskatītā (zināms, oti lielas) krāsas izskatīt, kādas vecie raksti daudzus gadu simtus glabājušies. Šā savdabīgā celtnē stāvēt ļoti no Izraēlas parlamenta, bet tādēļ, kas piedalās Jeruzalēmes apskates loka braucienos, uz turieni nevar aizbildinoties, ka kaut kādas neizlasāmas, kas strāpmeles nav nekāda atrakcija atbrauc-

jiem. Tādēļ vietmācību aizvest uz ebrāju ciešanu dokumentācijas mācību, kur tekstu, skaitu un fotogrāfiju klāstu, baigas nežēlības un necilvēcības liecības, taisni satriec pat tādus ceļotājus, kam ziņas par līdzīgām asinspiltēm bijušas pazīstamas jau viņu dzimtenē.

Gar veco svētību rakstu izlasāšanu un izskaidrošanu, pēc ebrāju zinātnieku liecībām, pašreiz tiek strādāts, pie tam kā paš Izraēlā, tādēļ Amerikā. Varam sagaidīt, ka nevisai tādēļ nekot tie būs lasāmi publicējumos - gan ebrāju valodā, gan tulkojumos kāds citā, jādoms, vispirms kārtīgā.

Mūsu laikrakstos ir bijis lasāms, ka pašreiz tiek gatavots jauns bauslības tul-

kojums latviešu valodā. Tādēļ pašas svētību rakstu pamatdomas tā paliek tās pašas, tad runa var būt tikai par valodiskās izteiksmes modernizāšanu. Protams, katrā valodā ar laiku noveco. Cik oti stipri tas mūsu rakstu valodā noticis, katrs pats var redzēt, ieskaitot damies kaut vai mūsu svētības lāgšanas (tā vreizēs) vecajos tekstos, skatīt, piemēram, faksimilū publicējumos Archvā 3. sējuma, 1972. g. (šo rindu autora straipsnā «Latviešu 16. g.s. rakstu pieminekļi attālos»).

Navesjāras vecderības raksti, pēc ebrāju speciālistu spriedumiem, esot stipri senāki par vecākajiem mums pazīstajiem, tradicionālajiem Mozus u.c. grāmatu tekstiem, tādēļ, varbūt, daždos

Ārija Zveja

ATDZIMŠANA

Atdzimšana --

atkal ienākt dzīvē
un tanī darboties,
it kā nebūtu grūti
neiespējamo iespēt,
mīlestībā būt --

lai tad nesaprotamais
kļūtu par ikdienu,
lai nastas un grēki
pārvērstos,
lai sāktu cilvēks
sāknoties Dievā,
izbrīnā jautāt un klusēt.

Ir daudz kas mūsos,
ko nespējam izskaidrot,
kam vārda,
kam kontūras nav --
un tomēr kaut kas
tik ļoti varens un gaišs,
kur mājās varam būt
un smaidīt un just,
kas cilvēks ir
un kas viņš nav.

par rakstus jūmos maz kā sagrozīti. Pašreiz valdītāji, vai ir konstatētas kādas lielas atšķirības, it pašas, vai tās būtu tieši bauslības tekstos. Iespējams, tas ir. Tādēļ jautājums, vai pašreiz vajadzētu pārliet veco derību vārta par jaunu tulkot, nenogaidot jaunatrstoto tekstu publicējumus. Varbūt var tu tikai par jaunu pārspiest to pašu tās tekstu, kas ir mūsu bauslības pārdzīvot? Nav diez cik sen, kad tās izteiksmi pārliekoja un dažlabi vietlāboja tādēļ teicams latviešu valodas speciālists kā nelaiis prof. E. Blese. Kādā sarunā viņš gari izteicās, ka nevis viņa labojumi šādu itūši pieemami vecāko mācību aprindām un kādažu vietu, kas likusies pārāk radikāli modē, esot labojumi atpakaļ agrākajām izteiksmēm.

Vai Navesjāras sakrālos tekstus patiesi drīkst tuvdarīt par „pirmbēli” (resp. tās daļu), droša pamatojuma tam valdītājiem atbilde valdītājiem jādā.

Kārlis Draviš.